

LAWYER

The Business Magazine • Ιούλιος - Αύγουστος 2021

ΤΙΜΗ: 11,00 €
ISSN: 2732-6152

013

ΑΝΘΟΥΛΑ ΠΑΝΤΑΖΙΔΟΥ

Director of Legal
Department, Diamantis
Masoutis S.A.

Πανδημία και μισθώσεις
ακινήτων _σελ. 20

Digital Markets Act
και δίκαιο ανταγωνισμού
_σελ. 30

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

04

Editorial

08

Cover Story:

Ανθούλα Πανταζίδου,
Director of Legal
Department, Diamantis
Masoutis S.A.

22

In the Spotlight:

Μαρί Δελλή, Δικηγόρος/
Senior Manager,
Παπακωστόπουλος-
Γρηγοριάδου και
Συνεργάτες Δικηγορική
εταιρεία (CPA Law),
Ανεξάρτητο μέλος του
νομικού και φορολογικού
δικτύου της KPMG

38

Opinions:

Παναγιώτης Βλάχος,
Δικηγόρος, European
Law LL.M., Maastricht
University

47

Lawyer Events:

Business Law Awards
Νάνση Βέρρα, Δ.Ν.
Νομική Σύμβουλος Ομίλου
ΟΠΑΠ, Επικεφαλής Νομικών,
Ρυθμιστικών Θεμάτων &
Κανονιστικής Συμμόρφωσης

05

News & Updates

14

Back Cover Story:

Αλεξάνδρα Σδούκου,
Γενική Γραμματέας Ενέργειας
και Ορυκτών Πρώτων Υλών,
Υπουργείο Περιβάλλοντος
και Ενέργειας

30

In the Spotlight:

Digital Markets Act:
Η αλληλεπίδρασή της
με το δίκαιο του
ανταγωνισμού στην ΕΕ

42

Opinions:

Ευάγγελος Ι.
Μαργαρίτης, Δικηγόρος,
Δ.Ν. Post - doc Νομικής
Αθηνών, CIPP/E

45

Lawyer Events:
Business Law Awards

50

Lawyer Events:

Business Law Awards
Νικόλας Κανελλόπουλος,
Διευθύνων Εταίρος
"ΝΙΚΟΛΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ-
ΧΑΡΑ ΖΕΡΒΑ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

20

In the Spotlight:

Πώς η πανδημία
επηρέασε τις μισθώσεις
ακινήτων: Νομοθετικές
παρεμβάσεις και
η επόμενη μέρα

35

In the Spotlight:

Δημήτρης Εμβαλωμένος,
Δικηγόρος LL.M.,
Διαπιστευμένος
Διαμεσολαβητής του Υπ.
Δικαιοσύνης & του Centre
of Effective Dispute
Resolution (CEDR)
Λονδίνο, ΗΒ, Αναπλ.
Διευθύνων Εταίρος,
Δικηγορική Εταιρία Μπαχάς,
Γραμματίδης & Συνεταίροι
Μαρία Τρανούδη, Δικηγόρος
LL.M., Senior Associate,
Δικηγορική Εταιρία Μπαχάς,
Γραμματίδης & Συνεταίροι

54

Lawyer On Tour:

Ben Trott, Managing
Director & Law Firm
Consultant, Marketing
Lawyers

57

World Report

LAWYER

The Business Magazine

www.lawyer magazine.gr

EDITOR IN CHIEF

ATTORNEY AT LAW LL.M

Αλεξάνδρα Βαρλά

avarla@boussias.com

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ / ΣΥΝΤΑΚΤΡΙΑ

Αλεξιάννα Τσότσου

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣ

Λυδία Βενέρη

ACCOUNT MANAGER

Λήδα Πλατή

lplati@boussias.com

ΥΠΟΔΟΧΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

Ρούλη Σαμίου

rsamiou@boussias.com

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Νατάσσα Θεοδοσίου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ

Θωμάς Αρσένης

IMAGE BANK

Adobe Stock

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Ρίτα Κανδάκη

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Λέττα Γκύζη,

Δημήτρης Φαραός,

Θανάσης Μουτζίκος

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Δήμητρα Σπανού

ΕΚΤΥΠΩΣΗ/ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

Pressious Arvanitidis

ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ/ΕΝΘΕΣΗ/ΕΠΙΚΟΛΛΗΣΗ

Presstime

ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ

Κωσταντίνος Χασιώτης,

Αλέξης Σουλιάτης,

Λίνα Γκολομάζου

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ (ΕΤΗΣΙΕΣ)

Εταιρειών: €121

Ιδιωτών: €99

Φοιτητών: €77

Κύπρου-Εξωτερικού: €132

BOUSSIAS

ΕΚΔΟΤΗΣ

Μιχάλης Κ. Μπούσιος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Κατερίνα Πολυμερίδου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Νένα Γιαννακίδου

CREATIVE DIRECTOR

Γιώργος Τριχιάς

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

BOUSSIAS ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Ε.Π.Ε.

Κλεισθένους 338,

Τ.Κ. 153 44, Γέρακας

Τ.: 210 661 7777

Website: www.boussias.com

Κωδικός ΕΛΤΑ 210177

ISSN 2732-6152

Το δίκαιο ανταγωνισμού στις ψηφιακές πλατφόρμες

Στις 15.12.2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την πρόταση κανονισμού «σχετικά με διεκδικήσιμες και δίκαιες αγορές στον ψηφιακό τομέα (πράξη για τις ψηφιακές αγορές)» (ή Digital Markets Act - DMA).

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, η ψήφιση της DMA, καθίσταται αναγκαία διότι «οι αθέμιτες πρακτικές και η ελλιπής δυνατότητα διεκδίκησης οδηγούν σε ανεπαρκή αποτελέσματα στον ψηφιακό τομέα» και συγκεκριμένα σε υψηλότερες τιμές, χαμηλότερη ποιότητα και λιγότερες επιλογές και καινοτομία, κάτι που αποβαίνει σε βάρος των καταναλωτών. Η ιδιαίτερη ανάγκη αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων προέκυψε λόγω του μεγέθους της ψηφιακής οικονομίας «που εκτιμάται ότι ανήλθε στο 4,5% με 15,5% του παγκόσμιου ΑΕΠ το 2019 και του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζουν οι πλατφόρμες στις ψηφιακές αγορές με τις κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις που επιφέρουν.»

Το ανωτέρω απόσπασμα συνοψίζει την προφανή και ευρύτερη σημασία των ψηφιακών αγορών λόγω της αυξανόμενης εξάρτησης των καταναλωτών - τελικών χρηστών και των επιχειρηματικών χρηστών από αυτές, σε συνδυασμό με τον πολύ μικρό αριθμό των μεγάλων πλατφορμών που ενεργούν ως πύλες - «ρυθμιστές» της εκ των πραγμάτων απαραίτητης πρόσβασης σε αυτές και δημιουργούν οικοσυστήματα ομίλου των προσφερόμενων υπηρεσιών τους, κάτι που ενισχύει τους φραγμούς εισόδου στην αγορά. Όπως επιπλέον σημειώνει η αιτιολογική έκθεση, προκύπτει υψηλή συγκέντρωση και η ισχύς των ελάχιστων τέτοιων «ρυθμιστών» χρησιμοποιείται συχνά καταχρηστικά μέσω της άσκησης αθέμιτης συμπεριφοράς.

Επιγραμματικά, με την DMA:

- ▶ Καθορίζονται οκτώ «βασικές υπηρεσίες πλατφόρμας».
- ▶ Ορίζεται ποιοι θεωρούνται «ρυθμιστές πρόσβασης» σε «βασικές υπηρεσίες πλατφόρμας» βάσει τιθέμενων

Δημήτρης Εμβαλωμένος

Δικηγόρος LL.M.,
Διαπιστευμένος
Διαμεσολαβητής του
Υπ. Δικαιοσύνης
& του Centre of
Effective Dispute
Resolution (CEDR)
Λονδίνο, Η.Β.,
Αναπλ. Διευθύνων
Εταίρος

Μαρία Τρανούδη

Δικηγόρος LL.M.,
Senior
Associate

κριτηρίων (οικονομικής σημαντικότητας και αριθμού χρηστών).

- ▶ Προβλέπονται ειδικές και αναλυτικές υποχρεώσεις των «ρυθμιστών» για την αποφυγή αθέμιτων πρακτικών και μέτρα συμμόρφωσής τους.

- ▶ Απειλούνται σημαντικά πρόστιμα (έως το 10% του συνολικού κύκλου εργασιών των «ρυθμιστών») και περιοδικές χρηματικές ποινές για παραβάσεις.

- ▶ Προβλέπονται διάφορες έρευνες αγοράς από την Επιτροπή για τον ορισμό «ρυθμιστών», τον έλεγχο συμμόρφωσής τους και για την τυχόν ανάγκη προσθήκης νέων υπηρεσιών και πρακτικών που μπορεί να θεωρούνται αθέμιτες.

Σε σχέση με τους ισχύοντες ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες ανταγωνισμού τονίζεται ότι η DMA είναι συμπληρωματική και ενισχυτική αυτών, καθότι θα λειτουργεί προληπτικά, για να επισπεύδει την αντιμετώπιση αθέμιτων πρακτικών, που σήμερα δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική λόγω των χρονοβόρων ερευνητικών διαδικασιών στοιχειοθέτησης μιας παράβασης. Έτσι, η DMA δεν θίγει την εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων ανταγωνισμού και δεν απαγορεύει στα κράτη-μέλη να επιβάλλουν υποχρεώσεις στους «ρυθμιστές» (συμβατές με το ενωσιακό δίκαιο), που όμως δεν μπορεί να σχετίζονται με τη συγκεκριμένη ιδιότητα του «ρυθμιστή».

- Ποια είναι τα κυριότερα σημεία της Digital Markets Act που θα ενισχύσουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό στις ψηφιακές πλατφόρμες;

Η ονομασία της πρότασης του κανονισμού από 15.12.2020 «σχετικά με διεκδικήσιμες και δίκαιες αγορές στον ψηφιακό τομέα (πράξη για τις ψηφιακές αγορές)» (η Digital Markets Act – DMA) είναι ενδεικτική των στόχων του. Η DMA στοχεύει (μεταξύ άλλων) να συμπληρώσει και ενισχύσει τους ισχύοντες ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες ανταγωνισμού για την πάταξη των αθέμιτων πρακτικών στην ολοένα και σημαντικότερη αγορά των ψηφιακών υπηρεσιών πλατφόρμας και δη σε συγκεκριμένες «βασικές υπηρεσίες πλατφόρμας» που παρέχονται ή προσφέρονται από πολύ μεγάλους – «ρυθμιστές της πρόσβασης» κατά τους ορισμούς της DMA.

Ειδικότερα, η DMA ενισχύει τον ελεύθερο ανταγωνισμό στις ψηφιακές πλατφόρμες καθώς (ιδίως):

-ορίζει και συνεπώς κατηγοριοποιεί σημαντικές υπηρεσίες πλατφόρμας, που ονομάζει «βασικές»,

-ορίζει και ρυθμίζει το πλαίσιο κατάταξης των σημαντικών παρόχων πρόσβασης προς επιχειρηματικούς και τελικούς χρήστες στην κατηγορία των «ρυθμιστών»,

-θεσπίζει συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τους «ρυθμιστές» και μηχανισμό περιοδικής παρακολούθησης της συμμόρφωσής τους με αυτές, προβλέποντας σημαντικά πρόστιμα και χρηματικές ποινές για μη συμμόρφωση,

- ελέγχει εκ των προτέρων αθέμιτες πρακτικές που είτε δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ είτε εμπίπτουν αλλά δεν αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά, μη θίγοντας τους υφιστάμενους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες ανταγωνισμού.

-διασφαλίζει ότι επικαιροποιούνται οι ρυθμίσεις της, για να συμβαδίζουν με την διαρκώς εξελισσόμενη ψηφιακή πραγματικότητα,

Συμπερασματικά, η DMA καλύπτει νομοθετικό κενό ως προς τις ψηφιακές πλατφόρμες που δημιούργησε η εξέλιξη της τεχνολογίας με ειδική, συμπληρωματική και εκ των προτέρων ρύθμιση της λειτουργίας τους υπέρ του ανταγωνισμού.

- Ποιες είναι οι πιο ουσιώδεις διαφορές των διατάξεων περί ανταγωνισμού στη Digital Markets Act σε σχέση με το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού στην ΕΕ;

Παρόλο που η DMA αποσκοπεί στο να συμπληρώσει και να ενισχύσει τους υφιστάμενους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες ανταγωνισμού, τους οποίους δεν θίγει κατά τα λοιπά, παρουσιάζει ουσιώδεις ιδιαιτερότητες και/ή διαφορές κατά περίπτωση ως προς τους τελευταίους, και δη:

-Η DMA αφορά μόνο στις αθέμιτες πρακτικές που εφαρμόζουν οι «ρυθμιστές της πρόσβασης» σε «βασικές υπηρεσίες πλατφόρμας», όπως ορίζονται στην DMA.

-Η επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας πραγματοποιείται αναπόφευκτα, αφού σημειωθεί η περιοριστική ή καταχρηστική συμπεριφορά, ενώ η DMA λειτουργεί προληπτικά, ελαχιστοποιώντας εκ των προτέρων τις επιζήμιες επιπτώσεις των αθέμιτων πρακτικών.

-Οι κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού για να επιβληθούν προϋποθέτουν χρονοβόρες ερευνητικές διαδικασίες για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης, ενώ το ίδιο δεν ισχύει με τους κανόνες που επιβάλλει η DMA, αφού προβαίνει σε εκ των προτέρων ρύθμιση.

-Ειδικά ως προς συγκεντρώσεις η DMA προβλέπει την υποχρέωση ρυθμιστή α) κοινοποίησης κάθε τυχόν σχεδιαζόμενης συγκέντρωσης του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004, στην οποία συμμετέχει άλλος πάροχος βασικών υπηρεσιών πλατφόρμας ή οποιωνδήποτε άλλων υπηρεσιών που παρέχονται στον ψηφιακό τομέα, ανεξάρτητα από το αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις κοινοποίησής της σε αρχή ανταγωνισμού της ΕΕ ή κράτους-μέλους και β) ενημέρωσης εντός τριών μηνών από την πραγματοποίηση συγκέντρωσης, εφόσον πρόσθετες βασικές υπηρεσίες πλατφόρμας πληρούν μεμονωμένα τα αριθμητικά όρια των ελάχιστων απαιτούμενων χρηστών.

Δημήτρης Εμβολωμένος

Δικηγόρος LL.M.,
Διαπιστευμένος
Διαμεσολαβητής του
Υπ. Δικαιοσύνης
& του Centre of
Effective Dispute
Resolution
(CEDR) του
Λονδίνου, Αναπλ.
Διευθύνων Εταίρος
στη Δικηγορική
Εταιρία Μπαχάς,
Γραμματίδης &
Συνεταίροι

Μαρία Τρανούδη

Δικηγόρος LL.M.,
Senior Associate
στη Δικηγορική
Εταιρία Μπαχάς,
Γραμματίδης &
Συνεταίροι